

Rozhodnutí Vyššího vojenského soudu ze dne 09.02.1962, sp. zn. To 19/62, ECLI:CZ:VVS:1962:TO.19.1962.1

Číslo: 44/1962

Právní věta: Při výkladu pojmu zvlášť hrubé porušení povinnosti (§ 285 odst. 2 písm. b) tr. zák.) třeba vycházet z konkrétních okolností případu. Stupeň spol. nebezpečnosti porušení povinností strážní služby (§ 285 odst. 2 písm. b) tr. zák.) musí odpovídat stupni spol. nebezpečnosti porušení povinností uvedených v ostatních ustanoveních § 285 odst. 2 písm. a), c), d) tr. zák. Jestliže strážný u důležitého objektu opustí stanoviště, které je mu svěřeno, aby si dopřál pohodlí (např. za účelem spánku, občerstvení apod.), jde o zvlášť hrubé porušení povinnosti (§ 285 odst. 2 písm. b) tr. zák.).

Soud: Vyšší vojenský soud

Datum rozhodnutí: 09.02.1962

Spisová značka: To 19/62

Číslo rozhodnutí: 44

Číslo sešitu: 4

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Nebezpečnost činu pro společnost, Okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby, Porušování povinností strážní služby

Předpisy: 140/1961 Sb. § 285 odst. 2 písm. a
§ 285 odst. 2 písm. b
§ 285 odst. 2 písm. c
§ 285 odst. 2 písm. d

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 44/1962 sb. rozh.

Při výkladu pojmu „zvlášť hrubé porušení povinností“ ve smyslu § 285 odst. 2 písm. b) tr. zák. je třeba vždy vycházet z konkrétních okolností případu a podle výsledků jejich zhodnocení ve vzájemné souvislosti dovodit, zda s přihlédnutím k ustanovení § 88 tr. zák. jsou dány podmínky pro použití přísnější kvalifikace podle citovaného zákonného ustanovení.

Stupeň společenské nebezpečnosti porušení povinností strážní služby předpokládaný v ustanovení § 285 odst. 2 písm. b) tr. zák. musí přibližně odpovídat stupni společenské nebezpečnosti porušení povinností uvedených v ostatních ustanoveních § 285 odst. 2 písm. a), c), d) tr. zák.

Jestliže strážný u důležitého objektu opustí stanoviště, které je mu svěřeno, aby si dopřál pohodlí

(např. za účelem spánku, občerstvení apod.), jde o zvlášť hrubé porušení povinností strážného ve smyslu § 285 odst. 2 písm. b) tr. zák.

(Rozhodnutí vyššího vojenského soudu z 9. 2. 1962 – To 19/62)

Vojenský obvodový soud uznal obžalovaného vinným trestným činem porušování povinnosti strážní služby podle § 285 odst. 1 tr. zák. a odsoudil ho za to k nepodmíněnému trestu odnětí svobody.

Vyšší vojenský soud z podnětu odvolání prokurátora napadený rozsudkem zrušil a uznal obžalovaného vinným trestným činem porušení povinnosti strážní služby podle § 285 odst. 1, 2 písm. b) tr. zák.

Z odůvodnění:

Soud 1. stupně zjistil, že obžalovaný byl dne 11. 1. 1962 velen do strážní služby u své jednotky, a to u objektu, který z hlediska bojeschopnosti útvaru má důležitý význam. V průběhu této služby však v rozporu se svými povinnostmi obžalovaný stanoviště opustil, odešel do místnosti a ulehl na postel, přičemž samopal ukryl pod sebe.

Na rozdíl od obžaloby neuznal soud 1. stupně kvalifikaci podle odst. 2 písm. b) § 285 tr. zák., a to v podstatě s poukazem na to, že citované ustanovení má na mysli závažnější případy porušení povinnosti strážní služby, než se ho dopustil obžalovaný.

Tento závěr soudu není správný.

Při aplikaci ustanovení § 285 tr. zák. na konkrétní případ je nutno vycházet z toho, jakým způsobem, v jakém rozsahu a za jakých okolností, někdy i se zřetelem k důležitosti chráněného objektu, došlo se strany pachatele k porušení povinností strážní služby. Při tom má důležitý význam subjektivní postoj pachatele k povinnostem vyplývajícím pro něho ze strážní služby, kterou vykonává. Z tohoto hlediska je nutno zejména posuzovat použití ustanovení § 285 odst. 2 písm. b) tr. zák., které dopadá na případy, kdy pachatel poruší předpisy nebo pravidla strážní služby zvlášť hrubým způsobem. Dosavadní judikatura nedává, vzhledem k tomu, že se jedná o ustanovení nové, odpověď na otázku, co je třeba rozumět pod pojmem „zvlášť hrubý způsob“. Odvolací soud je toho názoru, že ani v budoucnu nebude možno přesně a jednoznačně obecně stanovit, které případy porušení povinností je třeba považovat za spáchané zvlášť hrubým způsobem, a to vzhledem k různě možným variantám, které v praxi mohou přicházet v úvahu a které není možno vždy předvídat. Za daného stavu je proto nutno vycházet z konkrétních okolností případu a posoudit, jakým způsobem pachatel svoje povinnosti porušil a zda toto porušení dosáhlo intenzity ve smyslu § 285 odst. 1, 2 písm. b) tr. zák.

V souzeném případě je třeba vidět, že obžalovaný se úmyslně vzdálil ze svého stanoviště, aby si dopřál pohodlí, ačkoliv byl řádně poučen o svých povinnostech a byl si také vědom významu střeženého objektu i důležitosti výkonu své funkce. V této souvislosti je třeba přihlídnout i k tomu, že obžalovaný se ke svému činu odhodlal přes to, že byl již pro přestupek ve strážní službě kázeňsky potrestán, věděl, že před dvěma dny byl u jednotky řešen jiný případ porušení povinností strážní služby. Z toho vyplývá, že mu bylo naprosto lhostejné, jak vyplývá i ze spisu, zda v době jeho nepřítomnosti na stanovišti dojde k nějakým mimořádným událostem, či nikoliv. Prostor a objekt, který měl obžalovaný střežit, zůstal na noční dobu vůbec nestřežen. Nezodpovědnost obžalovaného, která je jeho vlastností již od doby před nástupem vojenské základní služby, kdy byl pro vynechání pracovních směn a krádeže 3x soudně trestán, se projevila ve vrcholné míře v tom, že úplně podcenil důležitost a význam uložených mu povinností strážní služby, opustil svoje stanoviště a dal přednost svému osobnímu pohodlí.

Z uvedeného je patrné, že nejde o méně závažný případ porušení povinností strážní služby, který by

mohl být posouzen podle ustanovení § 285 odst. 1 tr. zák., nýbrž o zvlášť hrubé porušení uvedených povinností ve smyslu § 285 odst. 2 písm. b) tr. zák. Od tohoto případu se naprosto zřetelně odlišují co do stupně společenské nebezpečnosti takové případy porušení strážních povinností, jako např. kouření na stanovišti, sezení, bavení se s druhým strážným bez dalších následků apod., jež bývají posuzovány podle odstavce 1 § 285 tr. zák., např. když strážný na stanovišti usne. I když zde bezpochyby jde o hrubé porušení povinností strážní služby, stále ještě toto jednání nedosahuje té intenzity, jaké dosáhlo jednání obžalovaného, který úmyslně opustil svoje stanoviště, čímž prokázal naprostou lhostejnost k objektu, který měl střežit, o jehož vojenském významu a důležitosti věděl.

Tento závěr, k němuž dospěl odvolací soud po důkladném rozboru celého případu, není nikterak v rozporu s jinak správnou úvahu soudu prvního stupně, totiž stupeň společenské nebezpečnosti předpokládaný v ustanovení § 285 odst. 2 písm. b) tr. zák., má přibližně odpovídat tomu stupni společenské nebezpečnosti, který je příznačný pro porušení strážních povinností ve smyslu § 285 odst. 2 písm. a), c), d) tr. zák.

Rozdíl mezi tímto ustanovením spočívá v tom, že u § 285 odst. 2 písm. b) tr. zák. je vyšší stupeň společenské nebezpečnosti ve způsobu porušení strážních povinností, kdežto v ustanovení § 285 odst. 2 písm. a), c), d) tr. zák. se vychází z důležitosti chráněného objektu, ze škodlivých výsledků porušení povinnosti strážní služby a z mimořádné situace vyžadující zvýšenou bdělost. Poruší-li pachatel svoje povinnosti hrubým způsobem, jak učinil obžalovaný, pak je sotva možno tvrdit, že stupeň společenské nebezpečnosti jeho jednání pro společnost se nepřibližuje ostatním případům spadajícím pod ustanovení § 285 odst. 2 písm. a), c), d) tr. zák.

Vycházeje z těchto úvah odvolací soud dospěl k tomu závěru, že první soud nepostupoval správně, jestliže překvalifikoval čin pachatele a uznal pouze na kvalifikaci § 285 odst. 1 tr. zák. Z téhož důvodu odvolací soud zrušil celý výrok o vině a v důsledku toho i výkon trestu a uznal obžalovaného vinným podle přísnější kvalifikace § 285 odst. 2 písm. b) tr. zák.